

Drept civil

- Tematica de examen: sesiunea noiembrie 2011

1. Condițiile actului juridic civil

1.1.Noțiunea și clasificarea actului juridic civil (controversa asupra noțiunii actului juridic civil; criteriile de clasificare, categoriile de condiții în funcție de aceste criterii, interesul clasificării condițiilor actului juridic civil).

1.2.Consimțământul (noțiunea și condițiile consimțământului; viciile de consimțământ).

1.3.Capacitatea de a încheia actul juridic civil.

1.4.Obiectul actului juridic civil. Corelația dintre obiectul raportului juridic civil și obiectul actului juridic civil.

1.5.Analiza condițiilor de valabilitate a actului juridic civil.

1.6.Cauza actului juridic civil. Rolul și proba cauzei actului juridic civil.

1.7. Forma actului juridic civil (forma actului juridic civil în sens restrâns; principiul consensualismului; forma cerută *ad validitatem*; corelația dintre forma «solemnă» și forma «autentică»; forma cerută *ad probationem* - aplicații practice; forma cerută pentru opozabilitate față de terți).

2.Nulitatea actului juridic civil

2.1.Noțiune. Reglementare. Funcții.

2.2.Clasificarea nulităților actului juridic civil. Criteriile de clasificare a nulităților și felurile acestora în funcție de aceste criterii (nulitatea absolută și nulitatea relativă: nulitate totală și nulitate parțială; nulitate expresă și nulitate virtuală; nulitate de fond și nulitate de formă : nulitate « de drept » și nulitate «judiciară »).

2.3. Efectele nulității actului juridic civil. Principiul retroactivității efectelor nulității și excepțiile de la acest principiu. Principiul *restitutio in integrum* și excepțiile de la acest principiu. Principiul *resoluto iure dantis resolvitur ius accipientis* și excepțiile de la acest principiu. Regula *quod nullum est nullum producit effectum*. Conversiunea actului juridic civil. Principiul răspunderii civile delictuale. Principiul *error communis facit ius*.

3. Prescripția extinctivă

3.1.Noțiune. Fundament. Reglementare (caracterul imperativ al normelor care o reglementează). Natură juridică.

3.2.Efectele prescripției extinctive. Efectul general al prescripției extinctive. Controversa cu privire la ceea ce se stinge prin prescripție (prescripția extinctivă

stinge numai dreptul la acțiune în sens material; stingerea dreptului la acțiune privind un drept principal atrage și stingerea dreptului la acțiune privind drepturile accesorii; stingerea printr-o prescripție distinctă a dreptului la acțiune privind fiecare prestație, în cazul obligațiilor ce se execută succesiv).

3.3.Domeniul prescripției extinctive. Noțiunea de domeniu « al prescripției extinctive ». Criteriile de determinare a domeniului prescripției extinctive. Domeniul prescripției extinctive a drepturilor patrimoniale (prescriptibilitatea drepturilor patrimoniale; situația drepturilor de creanță; situația drepturilor reale). Domeniul prescripției extinctive a drepturilor personale nepatrimoniale (imprescriptibilitatea, în principiu, a drepturilor personale nepatrimoniale ; excepții de la principiul imprescriptibilității drepturilor personale nepatrimoniale).

3.4.Termenul de prescripție extintivă. Noțiunea de termen al prescripției extinctive. Delimitarea termenelor de prescripție extintivă de alte feluri de termene. Delimitarea față de termenul de prescripție achizitivă. Delimitarea față de termenul de decădere (prefixe). Delimitarea față de termenul ca modalitate a actului juridic. Termenul general de prescripție. Termenul special de prescripție.

3.5.Cursul prescripției extinctive. Începutul cursului prescripției extinctive (regula generală privind data de la care începe să curgă prescripția extintivă ; reguli speciale privind data de la care începe sa curgă prescripția extintivă). Suspendarea cursului prescripției extinctive (noțiune, justificare, efecte; cauzele de suspendare). Întreruperea cursului prescripției extinctive (noțiune, justificare, efecte ; cauzele de întrerupere). Repunerea în termenul de prescripție extintivă. Împlinirea cursului prescripției (calculul termenelor de prescripție extintivă - reglementare, reguli de calcul).

4. Acțiunea în revendicare - cel mai important mijloc de apărare a dreptului de proprietate

4.1.Aspecte generale referitoare la acțiunea în revendicare imobiliară. Definiție și caractere generale. Delimitarea acțiunii în revendicare de alte acțiuni reale - acțiunea posesorie, acțiunea confesorie, acțiunea negatorie, acțiunea în grănițuire și acțiunea în petiție de ereditate

4.2.Calitatea procesuală. Calitatea procesuala activa aparține proprietarului. Calitatea procesuala activa in ipoteza coproprietatii.

4.3.Efectele admiterii acțiunii in revendicare. Restituirea lucrului. Restituirea fructelor. Suportarea cheltuielilor făcute de posesor.

4.4.Proba dreptului de proprietate - *probatio diabolica*.

4.5.Incidența prescripției.

4.6.Acțiunea in revendicare mobiliara. Revendicarea bunului mobil de la terțul dobanditor. posesor de buna-credinta: condiții referitoare la bunuri; condiții referitoare la persoana ; condiții referitoare la condiția terțului dobanditor. Revendicarea bunului mobil pierdut sau furat de la terțul dobanditor de buna-credinta. Revendicarea bunului mobil de la hot, găsit sau de la terțul dobanditor de rea-credinta.

5. Dezmenibrămintele dreptului de proprietate. Dreptul de uzufruct

- 5.1. Obiectul uzufructului.
- 5.2. Modurile de dobândire a uzufructului.
- 5.3. Drepturile și obligațiile uzufructuarului.
- 5.4. Drepturile și obligațiile nudului proprietar.
- 5.5. Stingerea uzufructului.
- 5.6. Lichidarea uzufructului.

6. Regimul juridic al imobilelor preluate abuziv

6.1. Cadrul legislativ privind măsurile cu caracter reparator adoptat până la apariția Legii nr. 10/2001 (Decretul-lege nr. 42/1990 privind unele măsuri pentru stimularea țărănimii; Legea Fondului funciar nr. 18/1991; Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe trecute în proprietatea statului; Legea nr. 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii Fondului funciar; Legea nr. 9/1998 privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar în urma aplicării Tratatului dintre România și Bulgaria semnat la Craiova la 7 sept. 1940; Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia; OUG nr. 40/1999 privind protecția chiriașilor și stabilirea chiriei pentru spațiile cu destinația de locuință; Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii Fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997 modificată și completată prin OUG nr. 102/2001; OUG nr. 120/2000 privind regimul metalelor prețioase.

6.2. Restituirea în natură sau prin echivalent a imobilelor cu destinație de locuințe. Sediul materiei. Procedura de restituire

6.3. Retrocedarea pe cale judecătorească a imobilelor preluate abuziv. Jurisprudența instanțelor naționale. Evoluția practicii judiciare. Poziția Curții Constituționale. Evoluția jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în această materie.

6.4. Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989. Prezentare generală. Limitele de aplicare. Corelația cu alte acte normative - Legea nr. 18/1991, Legea nr. 1/2000, Legea nr. 112/1995, OUG nr. 40/1999. Problema distincției imobilelor preluate cu titlu sau fără titlu. Analiza noțiunilor "preluare cu titlu valabil" - "preluare fără titlu valabil". Analiza soluției adoptate de Înalta Curte de Casație și Justiție în sensul instituirii inadmisibilității introducerii acțiunilor de drept comun în situația în care procedura de restituire întemeiată pe Legea nr. 10/2001 nu a fost urmată ori s-a soldat cu respingerea cererii.

7. Formarea și încheierea contractelor civile. Particularități ale principalelor tipuri de contracte prevăzute de codul civil.

a) Consimțământul și voința juridică,

- 7.1. Formarea voinței juridice.
- 7.2. Principiile voinței juridice : principiul libertății actelor juridice si principiul voinței interne (reale).
- 7.2. Noțiunea si condițiile consimțământului.
- b) Încheierea contractelor
 - 7.3. Ce se înțelege prin încheierea contractelor?
 - 7.4. Încheierea contractului si condițiile de validitate a acestuia.
 - 7.5. Oferta de a contracta.
 - 7.6. Acceptarea ofertei.
 - 7.7. Momentul si locul încheierii contractului.
 - 7.8. Încheierea contractului prin corespondența între absenți.
- c) Efectele specifice ale contractelor sinalagmatice
 - 7.9 Reciprocitatea și interdependența obligațiilor în contractele sinalagmatice. Consecințe
 - 7.10 Excepția de neexecutare a contractului
 - 7.11 Rezoluțiunea și rezilierea contractelor
 - 7.12 Riscul contractului
- d) Particularități ale încheierii contractului de vânzare-cumpărare
 - 7.13. Promisiunea de vânzare (antecontractul).
 - 7.14. Pactul de preferință.
 - 7.15. Dreptul de preemțiune.
- e) Particularități ale încheierii contractului de donație
 - 7.16. Principiul irevocabilității donațiilor.
 - 7.17. Irevocabilitatea donațiilor dintre soți.
 - 7.18. Reguli speciale cu privire la calificarea unor donații drept deghizate ori constituite prin interpunere de persoane.
 - încheierea contractului de donație sub forma donațiilor indirecte si a darurilor manuale.
- f) Particularități ale încheierii si formării contractului de mandat
 - Consimțământul în cadrul contractului de mandat
 - ~ Mandatul expers.
 - ~ Mandatul tacit.
 - ~ Mandatul aparent.
 - Actul cu sine însuși si dubla reprezentare (autocontractul).
 - Mandatul în interes comun.
- g) Particularități ale contractelor aleatorii
 - Elementul alea.
 - Cauza încheierii contractelor aleatorii.
 - Particularități cu privire la încheierea mai multor categorii de contracte aleatorii: contractul de asigurare, contractul de rentă viageră si contractul de întreținere.

8. Contractul de asigurare

- definiție si caractere juridice
- Caracterul consensual

- Caracterul aleatoriu
- Caracterul oneros
- Caracterul sinalagmatic
- Contractul de asigurare - Contract cu executare succesiva
- Contractul de asigurare – contract de adeziune
- Partile contractului de asigurare
 - Asiguratorul – reasiguratorul –coasuratorii
 - Asiguratul – contractantul asigurarii – persoana cuprinsa in asigurare – beneficiarul asigurarii
 - Tertul pagubit (mostenitorii asiguratului, mostenitorii tertului pagubit)
 - Intermediarii in asigurari
- Conditii de validitate ale contractului de asigurare
- Conditii de forma si proba contractului de asigurare
- Cuprinsul contractului de asigurare
- Clauzele abuzive in contractul de asigurare
- Efectele contractului de asigurare
 - Obligatiile asiguratului
 - Obligatiile asiguratorului
 - Efectele contractului de asigurare fata de terti

9. Repararea integrala a prejudiciului - principiul de baza al dreptului civil

- a) Prejudiciul - rezultat al incalcarii drepturilor subiective si a intereselor legitime.
- b) Prejudiciul patrimonial si prejudiciu moral.
- c) Condiții cerute pentru a se putea obține repararea prejudiciului
 - Caracterul cert al prejudiciului.
 - Condiția ca prejudiciul sa nu fi fost reparat inca.
- d) Repararea in natura a prejudiciului
- e) Repararea prin echivalent a prejudiciului
 - Damnum emergens.
 - Lucrum cessans.
- f) Posibilitatea evaluării a daunelor interese si peeminenta acesteia in raport cu cea legala
- g) Punerea in intarziere
- h) Drepturile creditorului asupra patrimoniului debitorului
 - masurile ce pot fi luate de creditor pentru conservarea patrimoniului debitorului
 - actiunea oblica (subrogatorie)
 - Definiție
 - Domeniul de aplicatie
 - Condițiile intentării actiunii oblice
 - Efectele actiunii oblice

- acțiunea revocatorie (pauliană)
 - Definiție
 - Domeniul de aplicație
 - Condițiile intentării acțiunii revocatorii
 - Efectele acțiunii revocatorii
 - Natura juridică a acțiunii revocatorii

h) Modul de calcul al dobânzii legale

- Daunele interese pentru necxecutarea obligațiilor bănești vor fi egale cu dobânda a cărei rată este stabilită fie de parti fie de lege în lipsa voinței părților, adică va fi dobânda legală.

- Cumulul dobânzii legale moratorii cu despăgubirile.
 - Cumulul dobânzii legale cu penalitățile.
 - Cumulul dobânzii legale cu actualizarea creanței.
- Actualizarea dobânzii legale,

i) Clauza penală.

j) Aspecte specifice ale calculării dobânzii legale și a penalităților de întârziere la contractul de vânzare-cumpărare.

k) Aspecte specifice ale calculării penalităților de întârziere la contractul de antrepriză.

l) Aspecte specifice ale reparării integrale a prejudiciului în cazul contractului de împrumut. Principiul nominalismului. Dobânda.

Rata inflației.

10. Caracterele specifice ale obligațiilor de *a da*, *a face* sau *a nu face* în cazul principalelor contracte prevăzute de codul civil

a) Criterii de clasificare a obligațiilor civile

b) Clasificarea obligațiilor civile în funcție de conținutul lor

- Obligația *de a da* - noțiune și caractere juridice.
- Obligația *de a face* - noțiune și caractere juridice.
- Obligația *de a nu face* - noțiune și caractere juridice.

c) Aspecte specifice ale obligației de *a da* în cadrul contractului de vânzare-cumpărare.

- Problema bunurilor inalienabile. Bunurile din domeniul public al statului. Bunurile din domeniul privat al statului.
- Problema vânzării bunurilor viitoare - *res futura*.
- Problema vânzării lucrului altuia - *nemo plus juris ad alium transferre potest, quam ipse habet*.

d) Aspecte specifice ale obligației de *a face* în cazul antecontractului de vânzare-cumpărare.

e) Aspecte specifice ale obligațiilor de *a da* și *a face* în cazul contractului de donație.

- Incapacități de a primi donații:

- ~ Persoanele fizice neconcepute si organizațiile care nu au dobândit personalitate juridica.
- ~ Medicii si farmaciștii care au tratat o persoana de boala de care au murit.
- ~ Problema minorilor si a interzisilor judecătorești. - Problema donațiilor făcute statului.
- Incapacități de a dispune:
 - ~ Minorii si persoanele puse sub interdicție judecătoreasca. ~ Donațiile făcute in favoarea tutorilor.
- Problema donațiilor cu sarcini - *donatio sub modo*.
- f) Aspecte specifice ale obligațiilor de a da si a face in cadrul contractelor de antrepriza
 - Problema suportării riscului in cazul contractului de antrepriza. Aplicații specifice ale principiului *resperit debitori*.
 - Neexecutarea de către client a obligației de a recepționa lucrarea (obligația de a face) si consecințele juridice ale acestora.
 - Răspunderea antreprenorului pentru viciile lucrării.
 - Acțiunea directe a lucratorilor.

11. Fapta ilicită cauzatoare de prejudicii ca izvor de obligatii

- Raspunderea pentru fapta proprie
 - Prejudiciu
 - Fapta ilicita
 - Raportul de cauzalitate intre fapta ilicita si prejudiciu
 - Vinovatia celui care a cauzat prejudiciul
 - Proba elementelor raspunderii civile delictuale pentru fapta proprie
- Raspunderea pentru fapta altei persoane
 - Raspunderea parintilor pentru fapta copiilor minori
 - Raspunderea institutorilor pentru faptelor elevilor si a mestesugarilor pentru faptele ucenicilor
 - Raspunderea comitentilor pentru faptele prepusilor
- Raspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale, de edificii si de lucruri in general

12. Abuzul de drept si drepturile subiective

- a) Ce se intelege prin drept subiectiv?
- b) Uzul si abuzul de drept
- c) Criteriile definirii abuzului de drept
 - Temeiurile teoriilor privitoare la exercițiul abuziv al dreptului.
 - Teoria subiectiva.
 - Teoria obiectiva.
 - Corelarea criteriului subiectiv cu cel obiectiv.
 - Răspunderea pentru exercitarea obiectiva a dreptului si răspunderea civila delictuala.
- d) Condițiile abuzului de drept si ale răspunderii juridice pentru săvârșirea lui

- Existența unui drept subiectiv.
- Drepturi subiective nesusceptibile de abuz.
- Săvârșirea unei fapte ilicite prin exercitarea sau neexercitarea dreptului subiectiv.
- Caracterul ilicit al faptei în cazul exercitării dreptului subiectiv pe baza unei autorizații.
- Cauzele care exclud caracterul ilicit al faptei.
- Prejudiciul.
- Raportul de cauzalitate.
- Vinovăția (greșeala).

e) Formele abuzului de drept. Răspunderea juridică pentru exercitarea abuzivă a drepturilor subiective și consecințele acestei răspunderi.

- Răspunderea juridică pentru exercitarea abuzivă a dreptului subiectiv.
- Cumulul răspunderii contractuale cu răspunderea delictuală.
- Consecințele răspunderii juridice pentru săvârșirea abuzului de drept.

f) Aspecte de practică judiciară în materia exercitării abuzive a drepturilor subiective

- Exercițarea abuzivă a dreptului de proprietate.
- Exercițarea abuzivă a drepturilor de coproprietate și a drepturilor indivize.
- Exercițarea abuzivă a dezmembramentelor dreptului de proprietate.
- Exercițarea abuzivă a drepturilor izvorând din contracte.
- Exercițarea abuzivă a drepturilor izvorând din delict civile.

13. Reprezentarea succesorală

13.1 Noțiune și utilitate. Domeniu de aplicare. Condiții.

13.2 Modul cum operează reprezentarea.

13.3 Efectele reprezentării.

1.4. Oprirea substituțiilor fideicomisare

14.1 Noțiune. Elemente caracteristice.

14.2 Sancțiunea aplicabilă.

14.3 Substituția vulgară.

14.4 Dubla liberalitate în uzufruct și nuda proprietate.

15. Împărțea judiciară a moștenirii

15.1 Cazuri.

15.2 Reguli de fond aplicabile.

15.3 Efectele împărțelii. Efectul declarativ al împărțelii.

15.4 Obligația de garanție între copartasi. Noțiune. Condiții. Efecte. Drepturile creditorilor cu privire la împărțea.

1.6. Petiția de ereditate. Certificatul de moștenitor

16.1 Accepția petiției de ereditate.

16.2 Părțile. Deosebire fata de alte acțiuni (acțiunea in revendicare, acțiunea confesorie, acțiunea negatorie, acțiuni personale).

16.3 Caractere juridice. Petiția de ereditate este o acțiune reala Petiția de ereditate este o acțiune divizibila. Petiția de ereditate este o acțiune prescriptibila.

16.4Dovada calității de moștenitor. Certificatul de moștenitor. Certificatul de calitate de moștenitor. Puterea doveditoare a certificatului de moștenitor. Alte acte care fac dovada calității de moștenitor. Testamentul. Actele de stare civila.

16.5Efectele petiției de ereditate. Efecte intre adevăratul moștenitor si moștenitorul aparent. Efectele fata de terți.